

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhî” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Para Biriktirmenin (Kenzin) Vakıası ve Hükümü

Nazia Rehman'a

Soru

(Esselamu Aleykum değerli Şeyhimiz. Allah sizi korusun ve onurlandırsın.

Kenzin (biriktirmenin) tanımını detaylandırabilir misiniz? Üzerimize Kapitalist sistemin uygulandığı bu belirsizlik döneminde yaşarken, ne zaman acil bir durumun ortaya çıkacağı bilinmediğinden ve ani sağlık hizmeti veya acil seyahat maliyetinin katlanılamayacak kadar fazla olabileceğinden dolayı basitçe bir kenarda paramızın olması gerektiğini düşünüyoruz.

Ayrıca bazı kültürlerde evlenirken toplanan altını, çocukların evlilikleri için bir değer olarak tutmak çok normaldir.

Lütfen bu gerçeği ve kenz (biriktirme) hakkındaki net anlayışı kullanarak bir açıklamada bulunabilir misiniz? Gelecek için tasarruf etmemiz caiz midir yoksa tüm servetimizi tedavüle sokmamız mı gerekiyor?

Allah sizi hayırla mükafatlandırsın

Vesselamu Aleykum

Ummu Eman – Pakistan) Bitti.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Başlangıç olarak İslami İktisat Nizamı'nda, kenzin (biriktirmenin) yasak olması ve tanımı hakkında geçen bazı hususları aktaracağım:

(Altın ve gümüşü biriktirme yasağı

...İşte bu büyük servetler, sahiplerine birikimde bulunma fırsatını sağladığı gibi daha fazla gelir elde etmesine de yardımcı olur. Buna bağlı olarak da büyük miktarlarda servetler meydana gelir. Her ne kadar servetin elde edilmesi için emeğin etkisi söz konusu olsa da para parayı çeker. Sermayenin kullanılmasına, değerlendirilmesine fırsat hazırlar. Bu durumun ise ekonomi üzerinde herhangi bir tehlikesi olmaz. Tam tersine ferdin servetini artırdığı gibi toplumun iktisadi servetini de artırır. Fakat ekonomiye en büyük tehlike, büyük servet sahiplerinin kasalarında biriktirmiş oldukları nakit paralardan gelir. Paranın bir yerde birikmesiyle gelir dağılımı bozulur. İşsizlik yayılır ve insanlar fakirlik durumuna ulaşır. Bu nedenle nakit paranın biriktirilmesine bir çözüm bulmak gerekir. Zira nakit; mal ile mal, mal ile emek, emek ile emek arasında bir mübadele aracıdır. Bu mübadelenin ölçüsü de paradır. Para piyasadan çekildiği ve halkın elinden alındığı zaman bu mübadele yok olur ve ekonominin tekerleği dönmez. Bu nedendir ki (mübadele) aracı insanların elinde ne

kadar fazla bulunursa, iş akışını o kadar ileriye taşır.

... Ancak şu hususun bilinmesi gerekir ki (ekonomiye gelen) bu zarar, (paranın belli bir ihtiyacı gerçekleştirmek için) biriktirilmesinden dolayı değil, (tam tersine herhangi bir ihtiyaca binaen olmaksızın) nakit paranın biriktirilmesinden dolayı gerçekleşir. (İhtiyacı gerçekleştirmek) için biriktirmek hiçbir zaman ekonomik işleri durdurmaz. (Ekonomik işleri) durduran, (nakit paranın) ihtiyaç dışı olarak biriktirilmesidir. Dolayısıyla bu iki biriktirme arasında fark vardır. Kenz bir ihtiyaca binaen olmadığı halde nakit parayı yığmaktan ibarettir. Bu ise piyasadan parayı çekmek demektir. Bir ev yapmak, evlenmek, bir atölye satın almak veya işyeri açmak veya daha başka ihtiyaçlar gibi bir ihtiyacı gidermek için nakit parayı biriktirmek ise ne piyasaya tesir eder ne de ekonomik işlerin yürütülmesine engel olur. Bu konu parayı hapsetmek gibi değildir. Bu, baş gösterecek bir ihtiyaca harcamak için yapılan bir biriktirmedir. Zira bu para, harcama pozisyonuna geçtiğinde piyasa çarkı dönecektir. Bunun içindir ki para biriktirmekten bir tehlike ortaya çıkmaz. Bilakis tehlike, ihtiyaç olmadan üst üste nakit paranın biriktirilmesidir.

İslam, ihtiyaç giderme vasıtası oldukları için altın ve gümüş biriktirmeyi mübah kılmıştır. Azad edilmesi için efendisine vermek üzere bir kölenin altın ve gümüş biriktirmesini, bunun için çalışmasını mübah kılmıştır. Yine evleneceği kadının mihrini vermek için erkeğin altın ve gümüş biriktirmesini mübah kılmıştır. Hac farızasını eda etmek için de durum aynıdır. Bu tür nakit biriktirmeleri nisap miktarına ulaştınca ve üzerinden de bir yıl geçtiği zaman zekâtta başka bir yükümlülük yoktur.

Altın ve gümüş birikimini (kenzini) yasaklayan ayeti kerime indiği zaman bu iki madde o gün hem mübadele vasıtası hem iş sahasında emek ölçüsü hem de malda menfaat kaynağı idi. İster bu madenler sikke halinde dinar ve dirhem gibi olsun, isterse külçe halinde işlenmemiş olsun fark etmez. Buna binaen altın ve gümüş biriktirmeyi yasaklamak, mübadele aracı olma niteliği taşıdıklarından dolayıdır.

Altın ve gümüş birikimini İslam, Kur'an'ın açık ayeti ile haram kılmıştır. Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **“Altın ve gümüşü biriktirip onu Allah yolunda infak etmeyenleri elem verici bir azapla müjdele.”** [Tevbe-34] Altın ve gümüş biriktirenler için acıklı azap tehdidi, kanun koyucunun kesin olarak altın ve gümüş biriktirmenin terk edilmesini talep ettiğine dair açık bir delildir. O halde altın ve gümüş biriktirmek haramdır... **Paranın biriktirilmesi hakkında İktisadi Nizam'dan aktardıklarım sona ermiş olup bunun çok iyi bir şekilde anlaşılması gerekir. Çünkü cevaplar buna dayalı olacaktır.**

Daha önce bize, senin soruna benzer bir soru soruldu ve 13/1/2014 tarihli soruya yönelik cevabım aşağıdaki şekildedir:

(1- Para biriktirmek, ihtiyaç dışı olarak biriktirmedir. Dolayısıyla para biriktirmen, ev yapman, arsa satın alman, fabrika kurman, evlenmen için para biriktirmen veya çocukların varsa onların okuldaki eğitimlerininin taksitlerini biriktirmen veya araba satın alman ya da benzerleri için para biriktirmen gibi meşru bir ihtiyaçtan dolayı olursa, o zaman bu kenz (herhangi bir ihtiyaca binaen olmaksızın nakit paranın biriktirilmesi) değil bir ihtiyaçtan dolayı biriktirme olur. Dahası bu, nisap miktarının üzerinde bir yıl geçtiğinde zekâtı verilmesi gereken helal bir biriktirmedir.

Hayali bir şey için (para) biriktirmeye gelince; bu kenz olup caiz değildir. Örneğin bir kişinin, bir deprem olup evini yıkma ihtimali olmasından ve o zaman da bir ev yapmak istemesinden dolayı para biriktirmesi veya gelecek yirmi yılın harcaması olduğunu söyleyerek üst üste para biriktirmesi gibi!

2- **Kişinin kendisi ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler için bir yıl yetecek kadar nafaka biriktirmesi caiz olan bir husus olup kezn değildir. Çünkü Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem, müminlerin annelerine bir yıl nafakalarını vermiştir.** Zira Müslim, Ömer'den şunu tahrir etmiştir: **كَانَتْ أَمْوَالُ بَنِي النَّضِيرِ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ، مِمَّا لَمْ يُوجِفْ عَلَيْهِ الْمُسْلِمُونَ بِحَيْلٍ وَلَا رَكَابٍ، فَكَانَتْ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَاصَّةً، فَكَانَ يُنْفِقُ عَلَى أَهْلِهِ نَفَقَةً سَنَةً، وَمَا بَقِيَ نَادِرًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ** “Nadiroğullarının malları, Allah Teala'nın Rasulü'ne Müslümanların at ve deve koşturmadan verdiği fey gelirlerindedir. Fey geliri, sadece Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e aitti. O, bundan ailesinin bir yıllık geçimini temin ederdi. Artan kısmını ise Allah yolunda bir hazırlık olarak silah ve atlara harcardı.” Nevevi, Sahih-i Müslim'in şerhinde şöyle demiştir: (Ailesinin bir yıllık geçimini temin ettiğini söylemesi, yani **onların bir yıllık nafakasını ayırması demektir.** Ancak onu, yıl dolmadan önce hayır işlerinde harcardı. Dolayısıyla bir yılı tamamlamazdı...) Bu nedenle **bir yıl yetecek kadar nafaka biriktirmek kezn değildir ve nisap miktarının üzerinden bir yıl geçtiğinde zekâtı verilir.**

3- Çalışan bir kadın, evliliğinde kullanmak için para biriktiriyorsa, bu kezn değildir...Aynı şekilde çocukları olduğu zaman, okul taksitleri veya malzemelerinin taksitleri için de para biriktirmesi caizdir...Bütün bunlar, kezn değildir. Ancak nisap miktarının üzerinden bir yıl geçtiğinde zekâtı verilir.

4- Erkeğin durumu da aynı şekildedir ve evlenmek için para biriktirmesi caiz olup bu kezn değildir. Aynı şekilde çocukları olduğu zaman, okul taksitleri veya malzemelerinin taksitleri için de para biriktirmesi caizdir. Bütün bunlar, kezn değildir. Ancak nisap miktarının üzerinden bir yıl geçtiğinde zekâtı verilir.

5- Meydana gelmesi halinde evlerin yıkılacağı ve mülklerin tahrip olacağı göz önünde bulundurularak meydana gelmesi uzak olan felaketlere karşı bir tedbir olarak para biriktirmeye gelince...**Dolayısıyla kişi, bu olağan dışı durumlara karşı bir tedbir olarak para biriktirmek isterse, bu caiz değildir.**

6- Allah'ın kendilerine, gerek kendisinin gerekse bakmakla yükümlü olduğu kişiler için yapacağı harcamaların çok daha fazlasını bahsettiği ve harcamak için de bir ihtiyacı olmayan kimseler için benim gördüğüm çözüm şudur; para sahibi, helal bir sanayi, ticari veya zirai projeye yatırım yapabilir, sadaka verebilir, yetimlerin sorumluluğunu üstlenebilir, doğru hayır kapılarında kullanabilir. Ancak ondan harcama yapmadan onu üst üste biriktirmemelidir. Çünkü o zaman buna kezn hükmü intibak eder. Yani “kendisine harcama yapmak istediği bir ihtiyacı gidermek için olmayan bir biriktirme olur ki” bu, haramdır.

Umarım bu kadar yeterli olmuştur.

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 14 Cumade'l Üla 1440

M. 20/01/2019

Cevaba, emirin (Allah onu korusun) aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/3926/>